

I fädrens spår...

Jag hörde Klas Eklund, SEB:s chefekonom, tala om den nya ekonomin på radion. De karismatiska personligheterna kan nu höja sig ur mängden, berättade han. De tysta och timida får finna sig i att bli förbigångna.

Klas Eklund är antagligen stolt över att ha en son av den framfysiga sorten. Fredrik Eklund, 22 år och verkställande direktör, lanserar i dagarna en ny styrelse för sitt internetbolag Humany.com. Fredrik och hans pappa får sällskap av bland andra Carl Bildt och Ulf Dahlsten, som tidigare var chef för Posten, där Klas Eklund jobbade ett tag efter åren på finansdepartementet.

– Pappa har inte aktivt medverkat i rekryteringen, försäkrar Fredrik.

Företaget ska hjälpa andra företag att öka omsättningen i den moderna postorderförsäljning som kallas e-handel. Ledningen

besitter en bred kompetens på området, framgår det av hemsidan.

Fredrik har bland annat exporterat en kvinnlig popgrupp till Japan, skött Finanstidningens hemsida och arbetat på pappas bank. Han har även "studerat på Handelshögskolan i Stockholm".

– Jag hoppade av efter två år, förklarar Fredrik.

Vice verkställande direktören Maria Lindström, 25 år, har läst på Stockholms universitet och "arbetat i textilbranschen", där hon "verkade för att stödja relationerna mellan svenska och turkiska importörer".

Världsmarknaden väntar

Fredrik och hans företag uppmärksammades nyligen av tidningen Financial Times, vars korrespondent brukar förhöra sig med pappa Klas om svenska förhållanden. Världsmarknaden ligger således öppen, och kontor i London och Amsterdam är på

gång. Humany.com ”visar att Sverige kan ligga i världstoppen när det gäller nya lösningar i den nya ekonomin”, förklarar Carl Bildt som är, eller möjligen avser att bli, delägare i företaget. Firman har femton anställda.

– Det kan bli tal om börsintroduktion först om en fjorton månader eller så, men det är inget vi kan ta ställning till nu, förklarar Fredrik. Det får vi utvärdera allteftersom. Det kan finnas andra alternativ. Vi har inte som många andra internetbolag en obskyr affärsmodell. Från dag ett tjänar vi pengar på kunderna.

Ingen vinst är emellertid i utsikt första året, och till utlandsexpansionen fordras riskkapital. Den mjukvara företaget har att erbjuda sina kunder må vara oerhört värdefull, men det som får pengarna att rulla i branschen är inte IT-konsulternas arbete utan den snurr som sätts på den egna aktien.

Bli IT-miljonär

Ola Ahlvarsson, VD för Result Ventures Knowledge, ett annat företag i svängen, förklarar upplägget för Dagens Nyheter (7 februari):

– Många av bolagen i IT-branschen är övervärderade. Men bubblan kan användas som ett strategiskt verktyg, eftersom den höga värderingen ger företagen god tillgång till kapital och därmed nya affärsmöjligheter.

Så här går det till:

1. Starta med kompisarna ett företag med IT-anknytning. Låt gärna namnet avslutas med ”.com”.
2. Knyt namnkunniga personer till företaget som delägare och styrelseledamöter.
3. Skaffa uppmärksamhet i massmedia.
4. Börsintroducera bolaget.

Huruvida företaget har någon omsättning att tala om, för att inte tala om vinster, saknar betydelse. Aktiefonder och andra spekulanter kommer att slåss om de aktier som släpps på marknaden. Priset på aktien rusar alltså i höjden, och företagets grundare och styrelsemedlemmar, som förmånligen tillskansat sig huvuddelen av aktiestocken, ser sina pappersförmögenheter mångfaldigas.

Nästa steg:

5. Utnyttja det uppblåsta aktievärdet för vidare expansion. Locka kvalificerad personal till företaget och köp upp andra företag med den egna aktien som betalningsmedel. Aktien kommer nu att figurera i börsöversikterna och stiga till hysteriska höjder. När svindeln närmar sig slutet:
6. Avyttra så mycket som möjligt av de egna aktierna till pensionsfonder och småsparare. Kassera in vinsten och investera i säkrare tillgångar tills kraschen gjort sitt och det är dags att köpa till reapi.

Konceptet är på modet också i London. De djärvaste entreprenörerna bryr sig inte ens om att utföra något arbete i IT-svängen. De startar en investeringsfond för internet i stället. De skaffar sig en summa pengar för investeringar i andra nystartade företag och bjuder ut det hela på börsen. New Media Sparks har 40 mil-

joner pund att investera men ett börsvärde på 300 miljoner pund. I stället för att själva satsa kapital i nya IT-företag betalar de nytillkomna aktieägarna alltså nästan åtta pund för varje pund som ledningen för New Media Sparks ämnar placera i riskabla IT-aktier. För att utöva en sådan dragningskraft på marknaden gäller det att till företaget knyta en uppsättning av den nya ekonomins mest framträdande personligheter.

Kapitalism i IT-förpackning

Fondernas förgrundsgestalter visar sig vid närmare betraktande vara gamla finanskapitalister och mediemagnater – och deras söner och döttrar. Här finns familjerna Murdoch, Hanson och Rowland representerade liksom en av Europas äldsta finansdynastier, huset Rotschild. Förutom förbindelser i Londons City gäller det att ha företräden i medierna. Det som driver internetfonden uppåt är nämligen, som Financial Times påpekat, ”förmågan hos ledningsgruppen att sälja en ’trovärdig’ historia om dess framtida möjligheter”.

Så höjer sig de karismatiska personligheterna över mängden och svindlaren sociala kompetens får sin belöning. Några av papporna och deras pojkar och flickor kommer att trampa fel när botten går ur marknaden. Då får vi alla ställa upp och hjälpa dem på fötter som sist efter kraschen 1992.

För de tysta och timida väntar arbetet i den nya ekonomins nederdel. Fredriks firma samarbetar med ett call centre-företag. Det är här de nya kundrelationerna sist och slutligen ska utvecklas. Ingenstans expanderar sysselsättningen i USA och Europa i en sådan omfattning som i telefoncentralerna. I Storbritannien har de redan 426.000 anställda, i Tyskland 175.000. I Sverige beräknas de ha 100.000 anställda om fem år. Arbetet på centralerna är i detalj reglerat efter Frederick W Taylors och Henry Fords principer, visar engelska Incomes Data Services i en rapport. Kvinnor sitter i rad på rad i väldiga fabriksbussar för att på uppdrag av banker, försäkringsbolag och andra storföretag ta emot förfrågningar och beställningar och lansera nya produkter och tjänster. Telefonsamtalen slussas till operatörerna på ett elektroniskt löpande band, och för att spara tid och standardisera tjänsterna tvingas telefonisterna ofta följa scheman för frågor och svar som presenteras på dataskärmar framför dem. Datorerna registrerar samtalens längd och ställer samman statistik till grund för individuella ackord eller gruppbonus. På en del håll spelas alla samtal in. På andra avlyssnar gruppchefer sina underlydande för att avgöra hur de sköter sig. Liknande förhållanden på svenska telefoncentraler har avslöjats av fackförbundet HTF.

Den nya ekonomin är inget annat än den gamla vanliga kapitalismen. Med industriella metoder pressas mervärde ur lönearbetaren, nu med datorers hjälp. Föreställningen om den karismatiska personlighetens betydelse är tysk trettiotalsideologi lätt förklädd till modern managementmystik. Då talades det om överhetens rasmässigt förädlade ledarinstinkter. Nu ska vi böja oss för kompetenseliten. •